

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τίτλος Μαθήματος : Λειτουργία και εφαρμογές της πολιτιστικής διαχείρισης

Ενότητα 3: Οι εξωτερικοί πόροι χρηματοδότησης των πολιτιστικών οργανισμών

Όνομα Καθηγητή: Δρ. Θεοκλής-Πέτρος Ζούνης

Τμήμα: Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μεγαλύτερη πρόκληση για έναν σύγχρονο πολιτιστικό οργανισμό είναι να γίνει πηγή έλξης πόρων χρηματοδότησης που θα του επιτρέψουν να αντεπεξέλθει στις λειτουργικές του ανάγκες και να υλοποιήσει την αποστολή του. Ο μη κερδοσκοπικός καθώς και ο κοινωνικός και εκπαιδευτικός χαρακτήρας των δραστηριοτήτων ενός πολιτιστικού οργανισμού δεν επιτρέπει την αυτοχρηματοδότηση μόνο από τους ιδίους πόρους του και καθιστά αναγκαία τη διαδικασία αναζήτησης χρηματοδότησης τόσο από το κράτος όσο και από ιδιωτικούς πόρους (φυσικά (ιδιώτες) και νομικά (εταιρείες, ιδρύματα) πρόσωπα).

2. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις βασικές κατηγορίες πηγών χρηματοδότησης για ένα πολιτιστικό οργανισμό :

- Οι ιδιώτες (individual givers).
- Τα ιδρύματα (foundations).
- Οι εταιρείες (corporations).
- Το κράτος (governments) : ενισχύσεις σε κεντρικό αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο.

Τις πηγές αυτές χρηματοδότησης τις ξεχωρίζουμε από τα τυχόν άλλα ίδια έσοδα (έσοδα από την εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας, εισιτήρια, δικαιώματα εκδόσεων, έσοδα από πωλητήρια, εστιατόρια, χώρο στάθμευσης (parking), κ.ά.) ενός πολιτιστικού οργανισμού.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι σύμφωνα με στοιχεία του Συνδέσμου Αμερικανικών Μουσείων (The American Association of Museums), τα έσοδα των μουσείων στις Ηνωμένες Πολιτείες προέρχονται κατά :

- 39.20% από κρατική χρηματοδότηση.
- 30.40% από έσοδα των μουσείων.
- 18.90% από ιδιωτική χρηματοδότηση.
- 11.50% από έσοδα που προκύπτουν από επενδύσεις των μουσείων και από κληροδοσίες υπέρ των μουσείων.

3. ΔΩΡΕΕΣ (ΙΔΙΩΤΩΝ, ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ) ΠΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

3.1. ΙΔΙΩΤΕΣ

Τα κύρια μοτίβα (motives) των ιδιωτών δωρητών που μπορούμε να διακρίνουμε ανάλογα με τη συμπεριφορά τους είναι :

- ο δωρητής από αναγνώριση (the recognition giver) που έχει την οικονομική και κοινωνική υπόσταση (status) και θέλει με την ενέργειά του αυτή να επιβεβαιωθεί κοινωνικά.
- ο δωρητής από συνήθεια (the habit giver) που προσφέρει από συνήθεια και ενίοτε από οικογενειακή παράδοση και δεν θέλει να χαρακτηριστεί ως μη δωρητής.
- ο δωρητής από ηθική υποχρέωση (the ethical giver) που αισθάνεται ηθικό καθήκον να συμβάλει στη στήριξη κοινωνικών και πολιτιστικών προσπαθειών.

3.2. ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Εξίσου σημαντικούς δωρητές των πολιτιστικών οργανισμών αποτελούν και τα ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Αξιόλογα παραδείγματα τέτοιων ιδρυμάτων είναι το ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ, το ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ και το ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ.

Οι πολιτιστικοί οργανισμοί συνήθως στέλνουν την πρόταση χρηματοδότησης προς το ίδρυμα που τους ενδιαφέρει. Τα βασικά μέρη μίας τέτοιας ολοκληρωμένης πρότασης περιέχουν :

- Τη συνοδευτική επιστολή (cover letter) που περιγράφει συνοπτικά τα βασικά στοιχεία της πρότασης χρηματοδότησης.
- Τη βασική πρόταση (proposal) που περιγράφει το υποψήφιο προς χρηματοδότηση έργο (project).
- Τον προϋπολογισμό (budget) του έργου που συνεπικουρείται αν είναι αναγκαίο από μία αντικειμενική κοστολόγηση του έργου.
- Τη σύνθεση του προσωπικού (personnel) που θα εργαστεί για το έργο που θα συνοδεύεται από βιογραφικά σημειώματα και με συστατικές επιστολές (όποτε απαιτηθεί).

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούν τα ιδρύματα για να αξιολογήσουν τα αιτήματα των πολιτιστικών οργανισμών για χρηματοδότηση είναι κυρίως :

- Η σημασία και η ποιότητα του προτεινόμενου έργου (project).
- Η σπουδαιότητα του ρόλου που επιτελεί ο πολιτιστικός οργανισμός σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο.
- Η ικανότητα του πολιτιστικού οργανισμού να αξιοποιήσει τα κεφάλαια αποτελεσματικά.

3.3. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Η εταιρική χρηματοδότηση προς πολιτιστικούς οργανισμούς λαμβάνει δύο κυρίως μορφές :

- την επιχειρηματική χορηγία (όπως έχουμε ήδη αναλύσει σε προηγούμενες σημειώσεις) που κατευθύνεται κυρίως στην κάλυψη των εξόδων των περιοδικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων ενός πολιτιστικού οργανισμού.
- τη δωρεά που συνήθως κατευθύνεται στην κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των πολιτιστικών οργανισμών και την

ενίσχυση μακροχρόνιων προγραμμάτων για την αναβάθμιση των υποδομών τους.

Τα βασικά κριτήρια με τα οποία δίδεται η κάθε μορφή εταιρικής χρηματοδότησης είναι κυρίως :

- Η τοπικότητα : συνήθως για μία εταιρεία είναι ιδιαίτερα δύσκολο να αρνηθεί να στηρίξει ένα αξιόλογο τοπικό πολιτιστικό οργανισμό που λειτουργεί στον ίδιο γεωγραφικό χώρο που η εταιρεία έχει την έδρα της.
- Η πλούσια ιστορία και παράδοση εταιρικής χρηματοδότησης : οι μεγάλες εταιρείες με πλούσια ιστορία και παράδοση εταιρικής χρηματοδότησης γίνονται αποδέκτες πολλών αιτημάτων χρηματοδότησης.
- Οι καλές προσωπικές επαφές με μέλη της Διοίκησης των πολιτιστικών οργανισμών : Κλειδί για την επιτυχία της προσπάθειας αναζήτησης χρηματοδότησης στον επιχειρηματικό κόσμο είναι σίγουρα ένα καλό επίπεδο σχέσεων και επαφών των στελεχών των πολιτιστικών οργανισμών με τα στελέχη των εταιρειών.

4. ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κρατική χρηματοδότηση στην Ελλάδα για τους πολιτιστικούς οργανισμούς υλοποιείται μέσα από το Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ) και λαμβάνει τις εξής μορφές :

- Επιχορηγήσεις μέσω του τακτικού προϋπολογισμού.
- Επιχορηγήσεις μέσω ποσοστού των εσόδων των τυχερών παιχνιδιών (ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, ΤΖΟΚΕΡ, κ.ά.) του ΟΠΑΠ.
- Ενισχύσεις πολιτιστικών οργανισμών κυρίως σε έργα υποδομής μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) «Πολιτισμός» του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2000 – 2006).
- Ενισχύσεις του Πολιτισμού μέσω των πέντε Περιφερειακών Επιχειρησιακού Προγράμματος (Π.Ε.Π.) του Ε.ΣΠ.Α. 2007-2013.

4.1. Επιχορηγήσεις μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού

Οι σημαντικότερες επιχορηγήσεις προς τους πολιτιστικούς οργανισμούς δίδονται μέσω των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού για το Υπουργείο Πολιτισμού.

Σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2014 (Οκτώβριος 2013), δεν αποσαφηνίζεται ποιες θα είναι οι επιχορηγήσεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού αναφέρεται η κατηγορία δαπανών Υπηρεσίες Πολιτισμού (κωδικός αριθμός 110) 237.238.000,00 Ευρώ, προϋπολογισθέντες δαπάνες για το 2014, 259.070.985,05 Ευρώ, διαμόρφωση πληρωμών 2013, και 260.141.696,04 Ευρώ, πληρωμές το έτος 2012.

Σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2013 (Οκτώβριος 2012), δεν αποσαφηνίζεται ποιες θα είναι οι επιχορηγήσεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού αναφέρεται η κατηγορία δαπανών Υπηρεσίες Πολιτισμού (κωδικός αριθμός 750) 250.100.000,00 Ευρώ, προϋπολογισθέντες δαπάνες για το 2013,

317.152.576,50 Ευρώ, διαμόρφωση πληρωμών μέχρι 30/9/2012, και 296.416.816,26 Ευρώ, πληρωμές το έτος 2011.

Σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2012 (Οκτώβριος 2011), δεν αποσαφηνίζεται ποιες θα είναι οι επιχορηγήσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού αναφέρεται η κατηγορία δαπανών Υπηρεσίες Πολιτισμού (κωδικός αριθμός 110) 319.048.000,00 Ευρώ, προϋπολογισθέντες δαπάνες για το 2012, 359.478.002,00 Ευρώ, διαμόρφωση πληρωμών μέχρι 30/9/2011, και 362.668.649,68 Ευρώ, πληρωμές το έτος 2010.

Σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2011 (Οκτώβριος 2010), δεν αποσαφηνίζεται ποιες θα είναι οι επιχορηγήσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού αναφέρεται η κατηγορία δαπανών Υπηρεσίες Πολιτισμού (κωδικός αριθμός 110) 350.234.000,00 Ευρώ, προϋπολογισθέντες δαπάνες για το 2011, 430.846.003,00 Ευρώ, διαμόρφωση πληρωμών μέχρι 30/9/2010, και 472.779.112,86 Ευρώ, πληρωμές το έτος 2009.

Σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2010 (Οκτώβριος 2009), στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού αναφέρεται η κατηγορία δαπανών Υπηρεσίες Πολιτισμού (κωδικός αριθμός 110) 449.134.000,00 Ευρώ, προϋπολογισθέντες δαπάνες για το 2010, 518.296.040,00 Ευρώ, διαμόρφωση πληρωμών μέχρι 30/9/2009, και 518.296.040,00 Ευρώ, πληρωμές το έτος 2008. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2010, αποσαφηνίζονταν τα ποσά που δίδονταν σε επιχορηγήσεις :

- Σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Επιστημονικά, Εκπαιδευτικά, Πολιτιστικά, Λοιπά Ιδρύματα και Οργανισμούς, Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.Α.)) : 9.265.000,00 Ευρώ (προϋπολογισμός 2010), 9.735.184,00 Ευρώ (διαμόρφωση στις 30/9/2009), 8.718.559,00 Ευρώ (πληρωμές 2008).
- Σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου : 134.980.000,00 Ευρώ (προϋπολογισμός 2010), 175.440.159,00 Ευρώ (διαμόρφωση στις 30/9/2009), 143.002.808,00 Ευρώ (πληρωμές 2008).

Σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2009 (Νοέμβριος 2008), στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού αναφέρεται η κατηγορία δαπανών Κεντρικής Υπηρεσίας Υπουργείου Πολιτισμού (κωδικός αριθμός 110) 428.697.000,00 Ευρώ, προϋπολογισθέντες δαπάνες για το 2009, 328.499.637,00 Ευρώ, διαμόρφωση πληρωμών μέχρι 30/9/2008, και 317.544.219,86 Ευρώ, πληρωμές το έτος 2007. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2009, οι επιχορηγήσεις αυτές έχουν ως εξής :

- Σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Επιστημονικά, Εκπαιδευτικά, Πολιτιστικά, Λοιπά Ιδρύματα και Οργανισμούς, Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.Α.)) : 11.320.000,00 Ευρώ (προϋπολογισμός 2009), 10.974.149,00 Ευρώ (διαμόρφωση στις 30/9/2008), 10.876.313,00 Ευρώ (πληρωμές 2007).
- Σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου : 105.900.000,00 Ευρώ (προϋπολογισμός 2009), 112.982.043,00 Ευρώ (διαμόρφωση στις 30/9/2008), 104.737.318,50 Ευρώ (πληρωμές 2007).

4.2. Επιχορηγήσεις μέσω των τυχερών παιχνιδιών του ΟΠΑΠ

Επίσης, επικουρικής αξίας σε σχέση με τις παραπάνω επιχορηγήσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού είναι και οι επιχορηγήσεις μέσω ποσοστού των εσόδων των τυχερών παιχνιδιών (ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, ΤΖΟΚΕΡ, κ.ά.) του ΟΠΑΠ που δίδονται μέσω σε διάφορους πολιτιστικούς φορείς καθώς και σε μουσεία. Σύμφωνα με πρόσφατη (2000) μελέτη του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), την περίοδο 1991-1995 δόθηκαν από ΛΟΤΤΟ σε διάφορους τομείς πολιτιστικής δραστηριότητας επιχορηγήσεις συνολικής αξίας 54.215.436.000 Δραχμών (159.106.195,16 Ευρώ). Ειδικότερα, αναφέρουμε ενδεικτικά :

- Διάφορα αρχαιολογικά : 8.021.033.000 Δραχμές / 23.539.348,50 Ευρώ (14,80%)
- Θέατρο : 6.506.531.000 Δραχμές / 19.094.735,14 Ευρώ (12,00%)
- Κινηματογράφος : 5.185.420.000 Δραχμές / 15.217.666,91 Ευρώ (9,60%)
- Πολιτιστικές Εκδηλώσεις : 4.765.338.000 Δραχμές / 13.984.851,06 Ευρώ (8,80%)

- Μουσική : 4.254.208.000 Δραχμές / 12.484.836,39 Ευρώ (7,80%)
- Μνημεία κλασικά/βυζαντινά : 3.654.668.000 Δραχμές / 10.725.364,64 Ευρώ (6,70%)
- Μουσεία πολιτιστικά : 2.859.297.000 Δραχμές / 8.391.187,09 Ευρώ (5,30%).
- Χορός : 2.828.508.000 Δραχμές / 8.300.830,52 Ευρώ (5,20%)
- Νεώτερα μνημεία : 2.588.561.000 Δραχμές / 7.596.657,37 Ευρώ (4,80%)
- Μουσεία αρχαιολογικά : 2.216.583.000 Δραχμές / 6.505.012,47 Ευρώ (4,10%).

4.3. Το Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων : η νέα διαδικασία επιχορηγήσεων

4.3.1. ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων μπορούν να εγγραφούν όλοι οι μη κερδοσκοπικοί φορείς που αναπτύσσουν πολιτιστική δραστηριότητα. Όποιος φορέας επιθυμεί να υποβάλει αίτημα για επιχορήγηση οφείλει να έχει ολοκληρώσει τη διαδικασία εγγραφής του στο Μητρώο.

Το Μητρώο είναι ανοιχτό **σε όλους** τους πολιτιστικούς φορείς, αλλά η εγγραφή του σε αυτό σε καμία περίπτωση δε σημαίνει ότι ο φορέας θα λάβει στο μέλλον επιχορήγηση.

Η εγγραφή γίνεται μέσω ιστοτόπου του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και η διαδικασία είναι ανοιχτή όλο το χρόνο. Ο φορέας αναλαμβάνει την ευθύνη να παρέχει ακριβή στοιχεία για την ταυτότητα και τις δράσεις του και να επικαιροποιεί τα στοιχεία αυτά. Οι πληροφορίες που ζητούνται αφορούν:

- την ταυτότητα του φορέα: διοίκηση, αριθμό μελών, εθελοντών και εργαζομένων.
- τη δραστηριότητά του: σημαντικές δράσεις, διακρίσεις.
- οικονομικά στοιχεία: πηγές χρηματοδότησης, οικονομικά στοιχεία του τελευταίου έτους, απολογισμός για δράσεις που έλαβαν κρατική επιχορήγηση στο παρελθόν.

Οι πληροφορίες αυτές θα συνεκτιμώνται κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων που θα υποβάλλει ο φορέας. Συγχρόνως, θα βοηθήσουν το Υπουργείο να χαρτογραφήσει τους φορείς που δραστηριοποιούνται σε κάθε τομέα.

Μέσα από αυτή τη διαδικασία θέλουμε να υπάρξει ένα άνοιγμα του Υπουργείου σε νέες μορφές δημιουργίας, καινούργιες ομάδες και σύγχρονες τάσεις.

Για την ολοκλήρωση της εγγραφής απαιτείται η αποστολή της φόρμας εγγραφής τυπωμένης και υπογεγραμμένης από το νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα, συνοδευόμενη από το καταστατικό του.

4.3.2. Η ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ

Μέσω του ίδιου ιστοτόπου ο φορέας, αφού ολοκληρώσει την εγγραφή του στο Μητρώο, θα μπορεί να υποβάλει αίτημα επιχορήγησης. Η φόρμα θα είναι ανοιχτή όλο το χρόνο, αλλά τα αιτήματα θα αξιολογούνται δύο φορές ετησίως, σε χρόνο που θα ανακοινώνεται εγκαίρως.

Ο φορέας πρέπει να περιγράψει τη δράση που σχεδιάζει, τους στόχους που έχει θέσει και το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Απαιτείται επίσης αναλυτικός προϋπολογισμός της δράσης.

Οδηγίες για τη συμπλήρωση των πεδίων θα αναρτηθούν στο site του ΥΠ.ΠΟ.Τ.

4.3.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ–ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Τα αιτήματα θα αξιολογηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου με τη συνδρομή επιτροπών που θα λειτουργήσουν ανά τομέα δημιουργίας.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας θα ανακοινωθούν στο site τα ονόματα των φορέων που θα επιχορηγηθούν, οι δράσεις για τις οποίες θα λάβουν την επιχορήγηση και τα ποσά. Επιπλέον, θα είναι προσβάσιμες στο κοινό πληροφορίες για την ταυτότητα και τη δράση τους.

Τέλος, θα δημοσιοποιηθούν συγκεντρωτικά στοιχεία για τον αριθμό και το είδος των αιτημάτων, το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων και τα συμπεράσματα από την εφαρμογή της νέας διαδικασίας επιχορηγήσεων.

4.3.4. ΕΛΕΓΧΟΣ

Οι φορείς που θα επιχορηγηθούν οφείλουν εντός τριμήνου από την ολοκλήρωση της δράσης να υποβάλουν οικονομικό και καλλιτεχνικό απολογισμό. Θα πρέπει να συμπληρώσουν τη σχετική φόρμα που θα υπάρχει στο site και να προσκομίσουν όσα στοιχεία τους ζητηθούν από τις υπηρεσίες.

4.4. Ενισχύσεις μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) «Πολιτισμός» του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2000-2006)

4.4.1. Γενικά για το Πρόγραμμα

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.) «Πολιτισμός» είναι ένα από τα 24 προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2000-2006) για την Ελλάδα και στοχεύει μέσα από μία ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων και ενεργειών στην προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού.

Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το Ελληνικό Κράτος (Υπουργείο Πολιτισμού) και από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης – Ε.Τ.Π.Α.). Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.), ως διαρθρωτικό ταμείο συμβάλλει κυρίως στην επίτευξη του στόχου της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων

περιφερειών και στην οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες.

Το Ε.Π. «Πολιτισμός» έχει συνολικό προϋπολογισμό (αναθεωρημένο) 647.639.624 Ευρώ, όπου η Κοινοτική συμμετοχή μέσω του Ε.Τ.Π.Α. είναι 480.585.027 Ευρώ και η Εθνική Δημόσια Συμμετοχή 167.054.597 Ευρώ.

Το πρόγραμμα διαρθρώνεται σε τρεις (3) Προτεραιότητες και έξι (6) Μέτρα ως εξής :

- Προτεραιότητα 1 «Προστασία και Ανάδειξη Πολιτιστικής Κληρονομιάς» : Η προτεραιότητα 1 περιλαμβάνει ενέργειες και δράσεις που στοχεύουν στην αναβάθμιση της υποδομής των Μουσείων και στην βελτίωση των προσφερόμενων από αυτά υπηρεσιών, καθώς και στην προστασία και ανάδειξη Μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων. Ειδικότερα, στην προτεραιότητα αυτή, περιλαμβάνονται τα ακόλουθα Μέτρα : ΜΕΤΡΟ 1.1 «Αναβάθμιση Υφιστάμενης και Δημιουργία Νέας Υποδομής Μουσείων – Βελτίωση Προσφερόμενων Υπηρεσιών» και ΜΕΤΡΟ 1.2 «Προστασία και Ανάδειξη Μνημείων, Συνόλων και Αρχαιολογικών Χώρων».
- Προτεραιότητα 2 «Ανάπτυξη Σύγχρονου Πολιτισμού» : Στόχος της προτεραιότητας 2 είναι η μείωση της υστέρησης που εμφανίζει η ανάπτυξη του τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού στην Ελλάδα με την τόνωση της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών. Ο στόχος θα επιτευχθεί με την ενίσχυση των υποδομών Σύγχρονου Πολιτισμού και την ανάπτυξη και προώθηση μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων Σύγχρονου Πολιτισμού. Ειδικότερα, στην προτεραιότητα αυτή, περιλαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα : ΜΕΤΡΟ 2.1 «Ενίσχυση Υποδομών και Μεγάλων Επικοινωνιακών Γεγονότων Σύγχρονου Πολιτισμού» και ΜΕΤΡΟ 2.2 «Ολοκλήρωση Μητροπολιτικών Συνεδριακών και Πολιτιστικών Κέντρων».
- Προτεραιότητα 3 «Τεχνική Βοήθεια» : Η προτεραιότητα αυτή αποσκοπεί στην αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία των δομών και υπηρεσιών που έχουν ως αποστολή το σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και χρηματοοικονομική διαχείριση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση, καθώς και την προβολή και διάδοση των αποτελεσμάτων των δράσεων του Προγράμματος. Η προτεραιότητα αυτή περιλαμβάνει τα

ακόλουθα μέτρα : ΜΕΤΡΟ 3.1 «Διαχείριση, Λειτουργία, Παρακολούθηση και Έλεγχος του Προγράμματος» και ΜΕΤΡΟ 3.2 «Υποστήριξη της Εφαρμογής και Υλοποίησης του Προγράμματος».

4.4.2. Στοιχεία για τη χρηματοδότηση του Προγράμματος

Σύμφωνα με τους χρηματοδοτικούς πίνακες (αναθεωρημένους) του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) «Πολιτισμός» για την περίοδο 2001-2006, η χρηματοδότηση των Προτεραιοτήτων 1, 2 και 3 έχει ως ακολούθως :

- 2001 : Προτεραιότητα 1 : 44.833.493 Ευρώ, Προτεραιότητα 2 : 27.251.730 Ευρώ και Προτεραιότητα 3 : 2.059.577.
- 2002 : Προτεραιότητα 1 : 56.533.525 Ευρώ, Προτεραιότητα 2 : 34.363.516 Ευρώ και Προτεραιότητα 3 : 2.597.058.
- 2003 : Προτεραιότητα 1 : 84.295.604 Ευρώ, Προτεραιότητα 2 : 43.566.721 Ευρώ και Προτεραιότητα 3 : 1.380.994.
- 2004 : Προτεραιότητα 1 : 96.659.047 Ευρώ, Προτεραιότητα 2 : 26.459.036 Ευρώ και Προτεραιότητα 3 : 2.021.010.
- 2005 : Προτεραιότητα 1 : 99.982.852 Ευρώ, Προτεραιότητα 2 : 36.590.804 Ευρώ και Προτεραιότητα 3 : 2.006.629.
- 2006 : Προτεραιότητα 1 : 86.536.367 Ευρώ, Προτεραιότητα 2 : 0,00 Ευρώ και Προτεραιότητα 3 : 501.661.
- 2001 – 2006 (Σύνολο) : Προτεραιότητα 1 : 468.840.888 Ευρώ, Προτεραιότητα 2 : 168.231.807 Ευρώ και Προτεραιότητα 3 : 10.566.929.

4.4.3. Διαδικασία έγκρισης έργου / ενέργειας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Η διαδικασία έγκρισης έργου / ενέργειας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.) περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- Πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος ή ενημέρωση (για κατάθεση της πρότασης) σε δυνητικούς τελικούς δικαιούχους για την υποβολή των προτάσεών τους σε τυποποιημένα έντυπα (παρουσίαση των σχετικών προτάσεων υπό τη μορφή Τεχνικών Δελτίων έργων).

- Αξιολόγηση των προτάσεων με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια επιλογής και πρόταση ένταξης έργου / ενέργειας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
- Έκδοση απόφασης ένταξης έργου / ενέργειας στο πρόγραμμα και ενημέρωση του τελικού δικαιούχου σχετικά με την ληφθείσα απόφαση και τους όρους χρηματοδότησης.
- Δήλωση αποδοχής από τον τελικό δικαιούχο της ληφθείσας απόφασης και των όρων χρηματοδότησης.
- Δέσμευση των αναγκαίων πιστώσεων.

4.4.4. Ενδεικτικές κατηγορίες κριτηρίων επιλογής για ένταξη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Ενδεικτικές κατηγορίες κριτηρίων επιλογής είναι:

1. Η επιλεξιμότητα του έργου / ενέργειας στο πλαίσιο του μέτρου.
2. Η σκοπιμότητα του έργου / ενέργειας (οικονομική βιωσιμότητα και κοινωνικό όφελος). Εάν το έργο δημιουργεί έσοδα, η αξιολόγηση πρέπει επιπροσθέτως να οδηγεί σε μια σύσταση για το ποσοστό της δημόσιας συμμετοχής σύμφωνα με το άρθρο 29 του Κανονισμού (ΕΚ)1260/1999 και στη βάση ανάλυσης κόστους-οφέλους. Όπου απαιτείται, υποβάλλεται μελέτη κόστους-οφέλους.
3. Η πληρότητα του έργου / ενέργειας, δηλαδή εάν εκπληρώνονται οι στόχοι του μέτρου με αυτοτελή τρόπο ή εάν αποτελεί μέρος ενός ήδη ενταγμένου έργου και εάν το έργο έχει προοπτικές σωστής λειτουργίας.
4. Η ωριμότητα του έργου. Αξιολόγηση της ωριμότητας με βάση την κατηγορία του έργου και τα στοιχεία του τεχνικού δελτίου του έργου. Επιπλέον διενεργείται έλεγχος αδειοδοτήσεων που απαιτούνται. Ελέγχεται επίσης η ύπαρξη και η ποιότητα των απαιτούμενων μελετών και αξιολογούνται οι δομές για την υλοποίηση του έργου / ενέργειας.
5. Η συνέπεια του έργου με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (π.χ. πολιτική απασχόλησης, προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, περιβάλλον).

4.5. Ενισχύσεις του Πολιτισμού μέσω των πέντε Περιφερειακών Επιχειρησιακού Προγράμματος (Π.Ε.Π.) του Ε.ΣΠ.Α. 2007-2013

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) για την περίοδο 2007-2013 αποτελεί την στρατηγική της Ελλάδος καθώς και τον

τρόπο με τον οποίο η χώρα μας προγραμματίζει να αξιοποιήσει την κοινοτική συνδρομή ύψους 20,4 δις ευρώ κατά την νέα περίοδο προγραμματισμού (2007-2013).

Η νέα προγραμματική περίοδος 2007-2013 περιλαμβάνει τα ακόλουθα Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.) :

- Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
- Ε.Π. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
- Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
- Ε.Π. ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ
- Ε.Π. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
- Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
- Ε.Π. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
- Ε.Π. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
- Π.Ε.Π. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ
- Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ – ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
- Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ
- Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ – ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΗΠΕΙΡΟΥ
- Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ

Η ενίσχυση του Πολιτισμού στα πλαίσια της νέας προγραμματικής περιόδου θα πραγματοποιηθεί μέσω των πέντε Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.) και θα κατευθύνεται στους άξονες: α) προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, β) ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών, και γ) συνδρομή στην βελτίωση πολιτιστικών υπηρεσιών.

Ο συντονισμός των δράσεων στον τομέα του πολιτισμού θα διασφαλιστεί από την ειδική υπηρεσία του Ε.Π. «Πολιτισμός» η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του Κ.Π.Σ. 2000-2006 στο Υπουργείο Πολιτισμού, η οποία θα αναλάβει και αρμοδιότητες συντονισμού της εφαρμογής των δράσεων του τομέα πολιτισμού που υλοποιούνται από τα Π.Ε.Π. του Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013.

Σύμφωνα με τα εγκριθέντα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.), η στήριξη του Πολιτισμού θα είναι η ακόλουθη:

- Π.Ε.Π. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ: Σύνολο: 194.275.000 Ευρώ (7,26% του συνόλου) : α) προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς: 125.535.000 Ευρώ, β) ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών: 56.840.000 Ευρώ, και γ) συνδρομή στην βελτίωση πολιτιστικών υπηρεσιών: 11.900.000 Ευρώ.
- Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ – ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ: Σύνολο: 53.970.000 Ευρώ (5,90% του συνόλου) : α) προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς: 39.210.000 Ευρώ, β) ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών: 11.450.000 Ευρώ, και γ) συνδρομή στην βελτίωση πολιτιστικών υπηρεσιών: 3.310.000 Ευρώ.
- Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ: Σύνολο: 51.150.000 Ευρώ (5,87% του συνόλου) : α) προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς: 35.500.000 Ευρώ, β) ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών: 11.350.000 Ευρώ και γ) συνδρομή στην βελτίωση πολιτιστικών υπηρεσιών: 4.300.000 Ευρώ.
- Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ – ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΗΠΕΙΡΟΥ: Σύνολο: 31.720.000 Ευρώ (2,87% του συνόλου) : α) προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς: 20.720.000 Ευρώ, β) ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών: 6.100.000 Ευρώ, και γ) συνδρομή στην βελτίωση πολιτιστικών υπηρεσιών: 4.900.000 Ευρώ.
- Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ: Σύνολο: 103.000.000 Ευρώ (4,22% του συνόλου) : α) προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς: 37.500.000 Ευρώ, β) ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών: 57.500.000 Ευρώ, και γ) συνδρομή στην βελτίωση πολιτιστικών υπηρεσιών: 8.000.000 Ευρώ.

5. Νέο ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014-2020.

Οι προτεραιότητες που θα υποστηριχτούν από το νέο ΕΣΠΑ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, η προστασία του περιβάλλοντος και η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον, η ανάπτυξη, ο εκσυγχρονισμός και η συμπλήρωση των υποδομών πρόσβασης και η βελτίωση της

θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου ΕΣΠΑ:

- Κοινοτική Συνδρομή ΕΣΠΑ: 19,7 δις. (Δημόσια Δαπάνη 24,6 δις) ευρώ με δυνατότητα επαύξησης κατά 2 δις. με την εφαρμογή της ρήτρας αναθεώρησης το 2016.

Σε αυτό προστίθενται:

- οι πόροι του CEF (Συνδέοντας την Ευρώπη) περίπου 580 εκ. € (ΔΔ 682 εκ. €) πόροι από Ταμείο Συνοχής που διαχειρίζονται κεντρικά από ΕΕ αλλά αποκλειστικά για έργα που θα προτείνει η χώρα
- οι πόροι για τα Προγράμματα Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (231,7 εκ. €) (ΔΔ 289,6 εκ. €)
- οι πόροι του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους αγρότες (FEAD) που διαχειρίζεται η χώρα περίπου 281 εκ. € (351 εκ. €).

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ: περίπου 20,8 δις €

Εκτιμώμενη συνολική δημόσια δαπάνη: περίπου 26 δις €

Επτά Εθνικά Επιχειρησιακά προγράμματα (μαζί με την Τεχνική Βοήθεια)

1. «Επιχειρηματικότητα – Ανταγωνιστικότητα – Καινοτομία».
Προϋπολογισμός: 3,64 δις ευρώ (ΔΔ 4,55 δις ευρώ)
Το μεγαλύτερο πρόγραμμα του νέου ΕΣΠΑ, απορροφά το 25 % των πόρων.

- 9 τομείς προτεραιότητας που προέκυψαν από μελέτες του ΙΟΒΕ, του ΚΕΠΕ και της McKinsey: Τουρισμός,

Αγροδιατροφικός τομέας, Logistics, Περιβαλλοντική Βιομηχανία, Φάρμακα-Υγεία, Παραγωγή και εξοικονόμηση ενέργειας, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Δημιουργικές Βιομηχανίες και πολιτισμός.

Ενισχύσεις για :

- εξαγωγικές επιχειρήσεις,
- πιστοποίηση (branding) αγροδιατροφικών προϊόντων,
- νέες επιχειρήσεις από νέους, γυναίκες
- τουριστική προβολή,
- εξοικονόμηση ενέργειας,
- ανακύκλωση - αξιοποίηση αποβλήτων,
- καινοτομία

2. «Μεταρρύθμιση του Δημοσίου»

Προϋπολογισμός: 0,4 δις. Ευρώ (ΔΔ 0,5 δις ευρώ)

- Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες, εκσυγχρονισμός της δικαιοσύνης, αξιολόγηση ανθρώπινου δυναμικού, αναβάθμιση ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού, κ.α.
- Αναδιοργάνωση δομών και λειτουργίας
- Δράσεις διαχείρισης της μετανάστευσης
- Αναδιοργάνωση των υπηρεσιών Υγείας

3. «Περιβάλλον-Μεταφορές»

Προϋπολογισμός: 3,5 δις. ευρώ (ΔΔ 4,2 δις.)

- Ολοκλήρωση Διευρωπαϊκού οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου,
- Μετρό Αθήνας και Θεσσαλονίκης,
- Έργα αεροδρομίων, λιμενικά έργα.
- Διαχείριση αποβλήτων

- Νέες υποδομές αλλά και ολοκλήρωση έργων του προηγούμενου ΕΣΠΑ

4. «Εκπαίδευση-Κατάρτιση-Απασχόληση»

Προϋπολογισμός: 1,9 δις. Ευρώ (ΔΔ 2,3 δις ευρώ) συν 0,17 δις. (ΔΔ 0,214) για απασχόληση νέων

Αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του ΕΚΤ στο ΕΣΠΑ από 25 σε 31 %

- Κατάρτιση-βελτίωση δεξιοτήτων
- Κουπόνια ανέργων
- Βρεφονηπιακοί σταθμοί
- Εκσυγχρονισμός ΟΑΕΔ
- Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης για νέους, γυναίκες , μακροχρόνια άνεργους
- Καινοτόμα προγράμματα για την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος
- Σύνδεση της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης με την αγορά εργασίας.
- Μείωση πρόωρης εγκατάλειψης σχολείου
- Απασχόληση νέων

5. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

Προϋπολογισμός: 4,2 δις. Ευρώ (ΔΔ περίπου 5,2 δις €) εκ των οποίων 1,2 δις. (ΔΔ περίπου 1,5 δις €) μέσω ΠΕΠ

- Επενδύσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- στήριξη των παραγωγών προϊόντων με συγκριτικό πλεονέκτημα και εξαγωγικό χαρακτήρα,

- στήριξη επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορία αγροτικών προϊόντων
- στήριξη των νέων γεωργών για τη δημιουργία βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο,
- υποστήριξη πιλοτικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, προϊόντων και τεχνολογιών στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων.

6. Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας (όταν οριστικοποιηθούν οι πόροι)

Προϋπολογισμός (εκτιμώμενο ποσό) 250 εκ. € (ΔΔ 333 εκ. €)

- επενδύσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στο σύνολο των κλάδων του τομέα (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εμπόριο και μεταποίηση),
- Ενίσχυση των υδατοκαλλιεργειών για την παραγωγή ειδών με εμπορική αξία.
- Προώθηση της καινοτομίας σε όλη την αλυσίδα αξίας του τομέα της αλιείας.
- Βελτίωση της οργάνωσης των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Δεκατρία Περιφερειακά Επιχειρησιακά

Προϋπολογισμός: 5,2 δις. ευρώ (ΔΔ 6,75 δις €)
 Αύξηση του ποσοστού των ΠΕΠ στο συνολικό πρόγραμμα από 22 στο 35 %.

- Ξεχωριστό πρόγραμμα για κάθε Περιφέρεια (ΠΕΠ) ΜΟΝΟ για ΕΤΠΑ και ΕΚΤ.

- Όλες οι Περιφέρειες θα διαχειριστούν περισσότερους πόρους σε σχέση με το σημερινό πρόγραμμα.
- Έμφαση σε αναπτυξιακά έργα αλλά και επιχειρηματικότητα, κοινωνικές δράσεις.
- Πολυτομεακά και πολυταμειακά προγράμματα.

6. Το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (2014-2020)

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», το οποίο θα έχει συνολικό προϋπολογισμό ύψους 1.46 δισ. ευρώ κατά την επόμενη επταετία — ποσό μεγαλύτερο κατά 9 % σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα— θα στηρίξει καλλιτέχνες, επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα και πολιτιστικούς οργανισμούς σε τομείς όπως οι τέχνες του θεάματος, οι καλές τέχνες, οι εκδόσεις, ο κινηματογράφος, η τηλεόραση, η μουσική, οι πολυτομεακές μορφές τέχνης, η πολιτιστική κληρονομιά και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, προκειμένου να λειτουργήσουν σε άλλες χώρες και να αναπτύξουν τις δεξιότητες που είναι αναγκαίες στην ψηφιακή εποχή. Με την αύξηση της προβολής των ευρωπαϊκών πολιτιστικών έργων σε άλλες χώρες, θα προαγάγει επίσης την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία.

Εκτός από τα υποπρογράμματα «Πολιτισμός» και «MEDIA», το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» θα περιλαμβάνει ένα διατομεακό σκέλος για την υποστήριξη της συνεργασίας σε θέματα πολιτικής, οριζόντια μέτρα και έναν νέο χρηματοπιστωτικό μηχανισμό, ο οποίος θα δώσει τη δυνατότητα σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα να αποκτήσουν πρόσβαση σε τραπεζικά δάνεια συνολικού ύψους έως και 750 εκατ. ευρώ. Ο μηχανισμός θα αρχίσει να λειτουργεί από το 2016.

Εκτιμάται ότι το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» θα δώσει τη δυνατότητα:

- σε 250.000 καλλιτέχνες και επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα και στα έργα τους να λάβουν χρηματοδότηση για να διευρύνουν το κοινό τους πέρα από τα σύνορα της πατρίδας τους·

- σε περισσότερες από 800 ευρωπαϊκές ταινίες να λάβουν στήριξη διανομής, που θα επιτρέψει την προβολή τους σε ολόκληρη την Ευρώπη και διεθνώς·
- σε τουλάχιστον 2.000 ευρωπαϊκούς κινηματογράφους να ωφεληθούν από τη στήριξη που παρέχεται στο ευρωπαϊκό δίκτυο κινηματογράφων, η οποία θα τους βοηθήσει να διασφαλίσουν ότι τουλάχιστον το 50% των ταινιών που προβάλλουν είναι ευρωπαϊκές·
- σε περισσότερα από 4.500 βιβλία και άλλα λογοτεχνικά έργα να λάβουν στήριξη για τη μετάφρασή τους, ώστε οι αναγνώστες να μπορούν να τα απολαύσουν στη μητρική τους γλώσσα·
- σε χιλιάδες οργανισμούς και επαγγελματίες του πολιτιστικού και του οπτικοακουστικού τομέα να λάβουν κατάρτιση ώστε να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να βελτιώσουν την ικανότητά τους να λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο.

Χάρη στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» παρέχεται επίσης στήριξη στις ευρωπαϊκές πολιτιστικές πρωτεύουσες, στο σήμα ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, στις ευρωπαϊκές ημέρες πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και σε 5 βραβεία που απονέμονται στον πολιτιστικό και τον οπτικοακουστικό τομέα.

Το νέο πρόγραμμα, το οποίο αντικαθιστά τα προγράμματα «MEDIA», «MEDIA Mundus» και «Πολιτισμός», θα διαθέσει 56 % του προϋπολογισμού του για την υποστήριξη του κινηματογραφικού και του οπτικοακουστικού τομέα και 31 % για τον πολιτισμό.

Ο πολιτιστικός και ο δημιουργικός τομέας της Ευρώπης αντιπροσωπεύουν περίπου το 4,5 % του ευρωπαϊκού ΑΕΠ και απασχολούν περίπου το 3,8 % του εργατικού δυναμικού της ΕΕ (8,5 εκατ. άτομα).

7. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (CROWD FUNDING)

7.1. Το Crowd Funding και η εξέλιξή του

Crowdfunding είναι η χρηματοδότηση από το πλήθος. Ειδικότερα, αφορά στη χρηματοδότηση κάποιου έργου / project ή κάποιας ιδέας από πολλούς ανθρώπους, οι οποίοι προσφέρουν μικρά ποσά ο καθένας, αλλά από τη συμβολή όλων καλύπτεται ο οικονομικός στόχος για κάθε έργο.

Συνήθως, το crowdfunding αφορά περιπτώσεις μικρο-χρηματοδότησης από 5.000-50.000 ευρώ και δεν περιορίζεται σε επιχειρηματικές ιδέες, αλλά και στη χρηματοδότηση Life Projects για σπορ, τέχνες, ιατρικές ανάγκες, εκπαίδευση, ταξίδια, εθελοντισμό κλπ. Επίσης, το crowdfunding μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για τη χρηματοδότηση Μη Κερδοσκοπικών Οργανώσεων (ΜΚΟ).

Σήμερα, υπάρχουν διάφορες πλατφόρμες στο internet που προσφέρουν τη δυνατότητα υλοποίησης κάποιας μορφής crowdfunding.

Η πιο απλή μορφή του crowdfunding παραμένει, ωστόσο, η απευθείας αξιοποίηση μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας και των εργαλείων που προσφέρει στο χρήστη για την παρουσίαση της ιδέας του και τη δικτύωση μέσω των social media.

Μέσα σε λίγα μόνο χρόνια το crowd funding έχει καταφέρει να γίνει ο απόλυτος θεσμός στην Αμερική. Οι αριθμοί είναι εντυπωσιακοί: «Το 2011 βρήκε 111 εκατομμύρια υποστηρικτές σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα 64 εκατομμύρια ήταν στην Αμερική. Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται αυτή τη στιγμή παγκοσμίως είναι 456. Ενώ το 10% των ταινιών που προβλήθηκαν το 2012 σε Βερολίνο και Κάννες χρηματοδοτήθηκε με αυτόν τον τρόπο. Μέσα από τη διαδικτυακή πλατφόρμα το κοινό έρχεται σε επαφή με την ιδέα των δημιουργών. Σχετικά βίντεο, φωτογραφίες, βιογραφικά των συντελεστών και συνοδευτικά κείμενα είναι τοποθετημένα δίπλα σε μια λίστα από οφέλη - κίνητρα για τους υποστηρικτές. Για παράδειγμα με 20 ευρώ μπορείς να προαγοράσεις το εισιτήριό σου για μια θεατρική παράσταση, ενώ χορηγώντας 200 ευρώ εξασφαλίζεις 10 θέσεις, πρόγραμμα, αυτόγραφα των συντελεστών, αναψυκτικό και ποπ-κόρν,

αλλά και ένα αυτοκόλλητο με το λογότυπό σας στο πρόγραμμα της παράστασης.

7.2. Η διαδικασία του Crowd Funding

Η διαδικασία που ακολουθείται διεθνώς απαιτεί από τον δημιουργό-αιτούντα να παρουσιάσει σε κάποια πλατφόρμα επιλογής του μια καμπάνια, όπου θα περιγράψει με απλό τρόπο την ιδέα του, και το ποσό που ζητά για την υλοποίησή της, όπως και την «ανταμοιβή» που θα προσφέρει στους υποστηρικτές του (από μετοχές στην εταιρία του έως κάποια μικρά δώρα ή προϊόντα) και να ορίσει ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο πρέπει να γίνει η χρηματοδότηση (συνήθως πρόκειται για μικρό χρονικό διάστημα ενός-δύο μηνών).

Οι υποστηρικτές προσφέρουν χρήματα, τα οποία δεσμεύονται μόνο μετά τη λήξη της συγκεκριμένης προθεσμίας που έχει οριοθετηθεί και μόνον εφόσον επιτευχθεί ο στόχος του αιτούντα (π.χ. αν κάποιος ζητά 5.000 ευρώ και συγκεντρώσει 4.999 ευρώ, τότε η χρηματοδότηση ακυρώνεται και δεν χρεώνονται και οι λογαριασμοί των υποστηρικτών). Οι δε συναλλαγές γίνονται μέσω διεθνώς αναγνωρισμένων και ασφαλών μηχανισμών, όπως Pay Pal.

Οι διαχειριστές μιας πλατφόρμας crowdfunding περιορίζονται στο να οργανώνουν το χώρο συνάντησης μεταξύ αιτούντων και μικροπενδυτών, εισπράττοντας μια μικρή προμήθεια επί του ποσού κάθε επιτυχημένης χρηματοδότησης (κυμαίνεται από 7% ως 10%). Δεν παρεμβαίνουν στη διαδικασία, ωστόσο ασκούν ένα πρώτο έλεγχο ως προς τη νομιμότητα και ως προς τον ρεαλιστικό χαρακτήρα κάθε καμπάνιας που αναρτάται.

8. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 3

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Ο Πολιτισμός ως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας, Αθήνα, ΚΕΠΕ, 2000.

Ξένη Βιβλιογραφία

- Brooks Hopkins, Karen, Stolper Friedman, Carolyn, Successful Fundraising for Arts and Cultural Organizations, Oryx Press, 1996.
- Byrnes, William J., Management and the Arts, Focal Press, 1999.
- Kotler, Neil, Kotler, Philip, Museum Strategy and Marketing, San Francisco, Jossey-Bass, 1998.